

Mezőgazdasági Népoktatás

Felelős szerkesztő: FAZEKAS ISTVÁN

A GAZDASÁGI SZAKTANITÓK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Tisztújítás.

Egyesületünk november havi közgyűlésén, részben új tisztikart választott. Új vért, új erőt, új akaratot és újabb elgondolásokat jelent ez a változás. Minden tisztség jogokkal, de egyszersmind köteleességekkel is jár. Talán soha sem volt nagyobb szükség arra, mint ma, hogy Egyesületünk vezetősége ne csak jogaival éljen, hanem elsősorban kötelességeit teljesítse.

A jelenlegi történelmi napok felelősége, megoldatlan problémáink, mint nagy mementók merednek felénk és nemcsak intenek, buzdítanak bennünket, hanem fokozott munkát, komoly alaposágot és a szebb jövőbe vetett hitet követelik tőlünk.

Az a gigászi küzdelem, mely most Európa jobb jövőjéért folyik, kötelezi Egyesületünk vezetőségét is arra, hogy a hátamögött sorakozó tagokat — melyeknek egy része szent hivatását teljesíti a harcmezőkön, másik része pedig a belső front egyik jelentős erődje új életkedvvel töltse el, a csüggedőket bátorítsa, a kételkedőket megnyugtassa, mert az iskoláinkban folyó munka további nyugodt vezetésére, talán még sohasem volt nemzetünknek annyira szüksége, mint napjainkban. Ne engedjünk süllyedő hajóról beszélni, ne a vészharang kondulását halljuk állandóan, hanem fokozott energiával, elpusztíthatatlan munkakedvvel, egymásratalálással folytassuk tovább munkánkat. A vezetőség hasson oda, hogy az az erő, az a bizakodás töltse el mindnyájunkat, mint mikor tavasszal először érezzük meg

a termőföld illatát, először látjuk meg a sarjadó fűszálakat, a fakadó rügyeket. Merítsünk erőt Ügyosztály Főnökünk kijelentéséből, hogy iskolánk előtt igen szép jövő áll, csak ne kötelességszerűen, hanem hivatásszeretettel teljesítse mindenki a rábízottakat.

A megoldatlan problémák — látom lelki szemeimmel előre — maguktól megoldódnak, ha sikerül egyesületünk vezetőségének újra lelket önteni a gazdasági szaktanításba, ha bizalmát, a szebb jövőbe visszaadja, ha egyesületi életünk nem az évi közgyűlés megtartásában merül ki, hanem egész éven át rajta tartja kezét státusunk ütőerén, problémáinkat lapunkon keresztül állandóan nemes vita tárgyává teszi, a vitát kiértékeli, nem elégszik meg, egy esetleges sikertelen kísérlettel, hanem igyekszik más úton megoldást találni. Nem lefelé tekint, hanem mindig felfelé, nem csügged el, hanem másokat is bátorítani igyekszik. Legyen egy biztos támpont, egy kikristályosodott cél, mely felé egyesületünk haladni akar. Szerezze meg Felettes Hatóságunk jóindulatát érdemeivel, a tagok bizalmát az elért eredményekkel s akkor egyesületi életünkre s rajta keresztül egész státusunkra, egy jobb jövő boldog napja fog állandóan ragyogni.

Státusunk állandóan új erőkkel szaporodik. Lassan, de biztosan tör előre az ifju kartársak arcvonala. Nyuljunk a hónapok alá, ismertessük meg velük az elődök nemes küzdelmét, fáradhatatlan munkásságát, tárjuk fel

előttük a hibákat is, de tüzzünk eléjük célokat, adjunk lehetőséget arra, hogy ők azokat el is ériék. Az idősebb nemzedék bölcs tapasztalatokkal rendelkezik, az erő, az ambíció viszont a fiatalság fegyvere. Az idősebb kartársak biztos keze tartsa a fegyvert, irányozza meg a célt, a fiatalság legyen a lövedék, mely az akadályokon keresztül is elér a célhoz. A felvetődő problémákat sohasem szabad egy kézlegyintéssel elintézni a fiatalok előtt és magunknak is kongatni a vészharangot, valóságos rémhirterjesztéssel szárnyát szegve a fiatalságnak, hanem vállvetve idősenek a fiatal kartárral, közösen dolgozni, sőt küzdeni kell a problémák megoldásán.

Annyi sikert, olyan szép eredményeket könyvelhetnek el iskoláink ott, ahol avatott kezekben van a vezetés, ezt ki kell aknáznunk, propagandát kell csinálni, mint ahogy azt más iskola-típusok is nagyon helyesen teszik. A mai reklám világban szeretik az emberek, ha az élet küzdelmeiben elfáradt figyelmüket felhívják a látnivalókra. Ha egyik helven arany, vagy ezüst kalászos gazdákat avatnak, avassuk mi zöldkalászos gazdákat, hiszen a zöld kalászból lesz a kenyéret adó és annyi költő által megénekelt aranykalász. Képezzünk mi zöldkalászos

gazdákat, adjuk meg az alapot a hosszabb szorgalmi idővel, ébresszünk bennük kedvet arra, hogy az általunk elvetett magból fejlődő kalászt tovább érleljék és ha jön a nagy arató, a Magyar Nemzet, igazi arany kalászkot arathasson.

Ha nem csak keressük a kibontakozást, hanem azért rendíthetetlen hittel dolgozunk is, én hiszem és biztosan tudom is azt, hogy státusunknak megoldatlan kérdései nem sokáig lesznek.

Őrségváltás volt egyesületünkben. Akik felelősegteljes őrhelyüket most elhagyták, azok felé szálljon hálás köszönetünk. Ne engedjük el a kezüket, hanem a hegynek felfelé vivő uton kérjük támogatásukat. A régi és új őrszemek viszont vértessék fel magukat azzal az áthatolhatatlan páncéllal, amit a hit, hazaszeretet, kötelesegteljesítés és önfeláldozás ad, az érte küzdőknek.

Hajónk nem süllyed el, mert Felettes Hatóságunk biztos keze van a kormányon. Hullám átcsaphat rajta, vihar megtépdesheti vitorláit, de biztosan hiszem, hogy befut rövidesen abba a révbe, amit a szebb magyar jövő tőle megkövetel és amit felelősegteljes és nemzetépítő munkájánál fogva méltán meg is érdemel.

Fazekas István.

Iskoláink helyzete.

A mezőgazdasági népiskolák tevékenységét jelen pillanatban úgy lehetne legjobban jellemezni, hogy létükért és rendjükért harcolnak. Oszályosai nehezen kivívták eddig a nekik megfelelő helyet, de a népiskolák e legutolsó sorsváltozása valahogy nem hagyta érintetlenül a mezőgazdasági népiskolák épületét, hanem ugyiszólván alapjaiban rázta meg s bizony, amely iskola nem erős alapokon nyugodott, az romba is dőlt csakhamar.

Mivel létről van szó, ne átaljuk a fáradságot attól, hogy a lényeg mélyére

nézzünk.

Közoktatásunk törvényei általában három fokot különböztetnek meg: van a) az alsó fok, mely a népoktatás szerve: b) a középfok, amelyben a tanulmányi ágazatok még általánosak, de azzal a hátsógondolattal, hogy mégis komoly alapot adjanak a c) felsőfoku oktatásnak, amely az előbbi fokozatokkal szemben nagyon is különleges azaz szakirányban mélyíti el a tanulni vágyó ifjukat. Ez a csoportosítás ma is általánosan elfogadott, bár időközben történtek alakítások pl. alsó és középfok-

kon szakiskolák stb.

Mi mostan a közép és felső fokozat elhagyásával csupán az alsó fok kérdéseivel fogunk foglalkozni, tekintve, hogy iskoláink szervezete és jellege csak ezt követeli

A népoktatási alaptörvény születésének idejében megnyilatkozott már az az óhaj, hogy az elemi népiskola mindennapos tagozata fölé kell szervezni valami olyan iskolát, mely a — polgárok — igényeit kielégíti. Voltak ugyan felső népiskolák, azonban ezek nem feleltek meg a kívánságnak. Történelmi adatokat tudok felsorolni arra, hogy negyemulti iskola a népoktatási alaptörvény megjelenéséig a kor kivánalmait kielégítő célokat elérte, de a szóban forgó törvény megjelenésekor éppen hogy csak létezett, mert át kellett váltania felső népiskolává. Történelmi multu iskolára nézve ez igen nagy műtét volt és a környezet is bizalmatlanul tekintette, mert létrehozásában kevés szava volt s nem tekintette társadalmi fáradozások gyümölcsének.

Közoktatásunk felelős intézői hamar észre vették a tartózkodást a felső népiskoláktól s mind erősebb hangok támadtak köreikben is annak megváltoztatására. Csengery Antal, egy képviselőházi beszédében már korán jelzi, hogy ő szívesebben látná a német „Mittelschule“-k mintájára átszervezett u. n. polgári iskolákat, melyek népoktatási szervek ugyan, de mégis nagyobb és alaposabb tanulmányi anyaggal rendelkezvén szélesebb és alaposabb látókört adnak a tudomány-szomjas ifjúságának. Elég csak tanulmányozni a korabeli Népoktatási Jelentéseket s láthatjuk, hogy a népoktatási alaptörvény megjelenése után 10 évvel 71 felső népiskola és 94 polgári iskola működött, az előbbiben 3473 s az utóbbiban 8082 tanulólétszámmal. Az előbbi iskolatípusban a fiuk száma csökken 275-tel, a leányoké gyarapodott 495-tel, az utóbbiban a fiuk száma 355-tel és a leányoké 579-cel szaporodott. Ez a fejlődés 1884-ben már 76 felső népiskolát

mutat ki 136 polgári iskolával szemben. Az előbbibe 3165 s utóbbiba 12782 tanuló iratkozott be. Tehát világosan mutatkozik, hogy melyik iskolatípus vált kedvesebb felsőbb népoktatási intézménnyé. A polgári iskolák megszervezése hiányt pótol s valóban időszerűvé vált azok megalapítása.

A mezőgazdasági népiskolák születését azonban más okok szabták meg. Igaz, voltak társadalmi kívánságok létrehozásuk körül, de ezek oly szórva nyosak voltak, hogy jelen tanulmányunk keretében bátran elhanyagolhatjuk. Fő elindítójuk az volt, hogy az államnak a mezőgazdálkodásba való mind erősebb beavatkozása hathatóssabbá vált és már alsó fokú iskolákat is szakirányban elkülönített és hatáskörébe vont. Ha egészen pontosak akarunk lenni, külön kellene választani a célokat teljesen, mert a cél szerint az iskola szervezete is külön vált. Cél szerint volt oly alsófokú gazdasági iskola, mely a tervgazdálkodás komoly előfutárja volt, de volt olyan is, mely nem hordozott messzemenő célokat, hanem pusztán a környező társadalom művelődési igényeit kívánta kielégíteni. Mi azonban erre nem akarunk most kitérni, mert időnként is és erőnként is meghaladja, hanem a nagyobb különbség feltüntetésével arra akarok utalni, hogy a polgári iskolákat nagyrészt társadalmi kívánsalom hozta létre, szemben a mezőgazdasági népiskolákkal, melyeket még csirában levő tervgazdálkodási akarat hívta érvényre. Ez eredendő és egymást alaposan elkülönítő cél azután a szervezetben is lényeges különbséget eredményezett.

K ö z o k t a t á s.

I.

Népoktatás.

A.) alsó népoktatás.

Mindennapos elemi népiskola, mely a helyi szükségletnek megfelelően I-VIII. osztállyal rendelkezik, vagy ahol mezőgazdasági népiskola működik: I-VI.

osztállyal, esetleg, ahol polgári iskola, ott I-IV. osztállyal.

B.) felső népoktatás.

a) Polgári iskolák, általános tanulmányi anyaggal és

b) mezőgazdasági népiskolák ill.

c) iparos és kereskedőtanonciskolák szaktanulmányi anyaggal.

E felosztás elég élénken megvilágítja, hogy tk. hol a megbecsült helye a mezőgazdasági népiskolának és milyen bánásmódban kell részesíteni azt a tanulót, aki a mezőgazdasági népiskolát kijárta.

A jelenlegi helyzet azonban az, hogy a felsőfoku népoktatás két ágazata, jelesül a polgári iskolai és a tanonciskolai, olyan, hogy azok lépcsőt jelentenek más iskolába való felvételre, ill. olyan előképzettséget jelentenek, amelynek birtokában valami ipari ágra képesíthetők a tanulók. Ezzel szemben a mezőgazdasági népiskola tanulója ebben az elbánásban nem részesíthető, mert tanulmányait befejezi és nincs tovább. A mezőgazdasági népiskolai tanulmányok után nagyon körülményes a továbbjutás lehetősége, vagy éppen lehetetlen. Pedig ma, éppen ma nem szabad ezt az eshetőséget kizárni. A tehetségek kutatásának korában meg kell könnyíteni a tanulók tanulási lehetőségét, hogy bármely pontról is oda kerülhessenek a tehetséges tanulók, ahova akarnak, de főként oda, ahova valók. Így nem fordulhat elő, hogy mezőgazdasági népiskolát végzett tanuló kénytelen befejezni tanulmányait, mert e nemű végzettsége módját szegi továbbtanulási lehetőségének és kedvének.

A szabadelvű politikai és közgazdasági szemlélet, továbbá a szabad tőkegazdálkodás volt a polgári iskolák legnagyobb pártfogója. Kissé furcsának és merésznek tetszik ez az állítás, de gondoljunk bele, hogy a szabad tőkegazdálkodás kora kedvezett azoknak, akik hajlamuknál fogva nem türtek vagy nem engedtek beleszólást életük

folyásába. Ezt a törekvést megtaláljuk a legmagasabb tízezer társadalmi rétegében, de megtaláljuk az alsóbb rétegekben is. A magasabb társadalmi rétegek iskolái természetesen mások voltak, mint az alsóbb néprétegeké s ezen utóbbiak minden feltételt megtalálták a polgári iskolában. Az nem játszik szerepet, hogy a nagyhatalmu ipar és tőkegazdaságok kezdetben éppen az állam legjobb akaratát bírták; s külföldi közgazdasági figyelők nem is jellemezték hazánkat másként, mint az etalizmus különleges és kidomborított alakját. A társadalmilag alsóbb rétegek ipari kereskedelmi törekvéseinek kezdete a polgári iskolák kisajátításában keresendő s ma is általánosan hallható kinyilatkoztatás az, hogy — azért adom a polgáriba a fiam, mert iparos lesz ugyanis. — Akadémikus vita lenne annak eldöntése, hogy a kor szelleme mennyiben hatott a polgári iskolák tantervének kialakításában, vagy a polgári iskolák mennyiben játszottak közre abban, hogy az alsóbb társadalmi rétegek szellemét szolgálják, de elég megjegyeznünk annyit, hogy egymásban megfelelő eszközt láttak céljaik elérésére. A kisiparos vagy gyári munkás [munkavezető, felügyelő stb.] és kis v. középkereskedő megfelelőnek tartotta a polgári iskola műveltségét, míg a polgári iskola minden erejével azon volt, hogy e társadalmak igényeit ki is elégítse a legteljesebb mértékben.

A mezőgazdasági népiskolák helyzete azonban egész más volt. Mint említettem előbb, irányított gazdálkodási tervek hivatott szerveként született meg, bár célkitűzései eleinte is és még később is igen homályosak voltak. Azt a hasonlatot lehetne alkalmazni, hogy felelős neveléspolitikai intézők ahogy kísérleteztek a felső népiskolák gondolatával, úgy próbálkoztak most ez új fajta iskolákkal is. De amíg a felső népiskolák intézményét szinte elsöpörte az a társadalmi óhaj, hogy helyükbe polgári iskolákat állítsanak, addig a mezőgazdasági népiskolák mellett nem

állott senki, hivéven egy-egy éleslátású közgazgatási vezetőembert, akik a jövő iskoláját látták e szárnypróbálgatásokban. Elég csak utaltom egy 900 évekből eredő V. K. rendeletre, melyben a hivatalos szerveket arra utasítják, hogy féken kell tartani a mezőgazdasági népiskolák vezetőit, mert *mintaiskolát* akarnak létesíteni. Pedig nem az a cél, hanem az, hogy a környék gazdálkodási rendszereit másolják le lehetőleg szolgáló hűséggel és a tanulókat minden kezdeményezéstől elzárni. Vagyis időtállóvá tenni nagyapáink gazdálkodási módszereit. Őszintén szólva — szerény véleményem szerint — az lett volna a helyes, ha az illetékes vezetők a célkitűzésüél megállottak volna és várakozni, hogy mivé is képes fejlődni egy gazdasági iskola társadalmi pártfogással. Itt mutatkozott volna meg, hogy mi a helyes irány, melyet követni kellett volna. S érdekes mozzanat az is, hogy a felső népiskolák polgári iskolákká való átállításához mily kedvd volt a V. K. vezetőségének és a mezőgazdasági népiskolák továbbfejlesztéséről elzárkóztak.

A célkitűzés minden vonatkozásaiban csak most vált tisztán ragyogóvá. Most amidőn a szabad tőkegazdálkodás kora kezd letűnni s a állam felelős vezetői a mezőgazdálkodást egyenrangusítják ismét az iparral, mondhatjuk, hogy rájöttek fontosságunk szerepére. Felélenkülő reményekkel tekintünk a mezőgazdasági népiskolák sorsa elé. Ma a mezőgazdálkodás jelszava forog — úgy szólván — közszájon. És éppen ez a felélenkülő társadalmi és nemzetgazdálkodási mozgalom indít bennünket is arra, hogy mindinkább öntudatosabban végezzük munkánkat, itt nem egyéni kérdésekről van szó, hanem társadalmiakról; itt nem divatos elméletről beszélek, mely ma él és holnap a feledés homályába merül, hanem időtálló és végre tisztán ragyogó elvről, melyet, ha elhanyagolunk, akkor várhatunk arra, hogy feltámadjunk az ezeréves határokig!

Az imént bátor voltam megemlíteni azt az állítást, hogy a szabadelvű politikai és közgazdasági szemlélet és a szabad tőkegazdálkodás elve a polgári iskolák legjobb pártfogója volt. Ezt nemcsak újraállítom,

hanem meg is erősítem és ehhez annyit fűzök hozzá, hogy a mezőgazdasági népiskolák pártfogója pedig az egész újjászületett magyar paraszti társadalom; de még nem látja benne fejlődésének lehetőségét s nem látja azt, hogy a mezőgazdasági népiskola is hasonló közoktatási erővel bír, mint a polgári iskola, addig idegenkedik tőle. És méltán.

A napestig tartó munkának szép és önzetlen példáit tudnám felsorolni arra, hogy miképpen is töltsük meg egy iskola üres termeit. Nem az igyekezeten és a rábeszélésen, hogy ugymondjam a korszerű propagandán mulik, hanem pusztán azon, hogy mit nyújt az iskola? Parasztságunk — hála Istennek — elég értelmes, meglátni a polgári iskola és a mezőgazdasági népiskola nyújtotta lehetőségeket és mindenképpen azt fogja elmarasztalni, amelyik iskola kevesebbet nyújt a továbbjutás lehetőségeiben; mert — különösen kihangsúlyoznom nem kell — parasztságunk nem lát tudományt a szántásvetésben. Fájó szívvel kell látnom, hogy a község tanulni vágyó ifjúsága mint halad el reggelenként az inkább nekik való mezőgazdasági népiskola mellett és napi testi fáradalmak leküzdésével inkább bejárnak a szomszédos küzség nem nekik való polgári iskolájába. Miért? Azért, mert a polgári iskola lehetőséget nyújt a mezőgazdasági népiskola azonban korán végzett módott ad csupán. Ez nemcsak elvi kérdés, hanem óriási horderejű gyakorlati szempont, melynek megoldása egy csapásra sok függőben levő helyzetet tisztázna.

Még egy dologra akarok kitérni, mely inkább lelki természetű. Jellegzetesen magyar lelkiségből fakadó mozzanat az, hogy a vállalt munka édesebb sokkal — bár legyen az nehezebb, mint a reánk erőszakolt, de könnyebb. Lehetne ezt mondani általános emberi tulajdonságnak is, hogy görcsösen ragaszkodunk természetadta jogainkhoz, s ez — úgy véljük — a szabad elhatározás és az önálló cselekvés joga. Igen ám, de ha érdekeink az állam érdekeivel azonosak, — már pedig annak kell lennie! — akkor cselekvéseinknek is azonosaknak kell vele lennie. Ez olyan párhuzam, amelyben gyökerezik az, hogy néptünk felismerje jelentőségét. S ne

csupán felismerje, hanem elismerje azt, hogy nála okosabb, szélesebb nézőterű emberek hosszas megfontolás után szabták meg a népoktatás ilyen természetét, s ebbe bele kell szokni. Azonban mi még ott vagyunk, hogy a tervgazdálkodást is csak a végnélküli háború kényszerhelyzete egyengeti és nem a józan belátáson nyugszik. Így nem lehet csodálkozni azon, hogy az általános iskolázás terén is bizalmatlanul fogadnak olyan megoldást, mely a polgári iskolával egyenrangú ugyan, de még sem egyenrangú és kötelező jellegű. Az a pontos helyzet, hogy lebegünk az űrben, mint Adám; lét és nem lét között. Létünket kívánja az állam, de veszélyezteti

a paraszti társadalom azzál, hogy szenvedőlegesen tudomásul vesz.

A helyesen irányított neveléspolitikának nemcsak a maga szempontjait ismeri el helyesnek, hanem meghallgat másokat is, számba veszi a helyi körülményeket és látogat. Bölcs mérséklettel megtalálja azt az utat, mely a kényszerűségből kivezet és békés feltételek után — az okosabb enged — jogán igazat ad a paraszti társadalomnak, de a vezetést mind végig kezében tartja és ez a futos. „Legyen meg az ő akarata, de — én szerintem!” Ez lesz a helyes politika, mely a mezőgazdasági népoktatást a biztos siker útjára egyengeti. *Hajnócsi Vilmos.*

Az új mezőgazdasági közigazgatás és a tanító.

Irta: Fényes Kálmán felügyelő-igazgató, Biharkeresztes.

A mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvény a mezőgazdasági termelés rendjének biztosítása érdekében korszerűsíti és a közérdekű kívánalmaknak megfelelően átalakítja a mezőgazdasági közigazgatást is.

A törvény a többek között új intézményt létesít a gazdasági előjárókban, akiket a földművelésügyi miniszter nevez ki és pedig minden nagyobb községbe egyet, kisebb községekbe körzetenként egyet-egyet.

A törvény értelmében gazdasági előjáróról arany-, vagy ezüstkalászos gazdákat, alsó vagy középfokú gazdasági iskolát végzett és megfelelő gyakorlattal rendelkező szakembereket kell kinevezni.

Amikor tehát a törvény az egész közigazgatás homlokterébe állítja a mezőgazdaság intézményes fejlesztését — és ezt a célt tekinti ma a kormányzat is legfőbbnek —, a mezőgazdasági közigazgatás területére nem kis hatáskörrel bevonul a szakértelem, szerepet kap a szakképzett gazda. Ennek mi tanítók örülünk legjobban, mert jelentősége a mi mezőgazdasági országunkban felmérhetetlen, azután mert a gazdasági előjárók oktatásában mi is részt veszünk.

A törvény féltő gonddal biztosítja a gazdasági előjárónak hivatali tiszttségéből eredő tekintélyét a közéletben. Előírja, hogy ő a községi mezőgazdasági bizottság titkára és hivatalból tagja a községi képviselőtestületnek.

Itt álljunk meg egy rövid időre.

Ma az a helyzet, hogy a nemzetnevelés jelentős tényezője, a falu tanítója hivatalból nem képviselheti magát a község kormányzatában. Sőt annakidején a tanítószék elzárkózott a községi képviselőtestület felé.

A m. kir. földművelésügyi minisztérium fennhatósága alatt álló kir. téligazdasági tanfolyamokon az előadók egyrésze tanító. A gazdák ezen a tanfolyamon szerzik meg a „szakképesítést” és az „ezüstkalászos” címet, ami feljogosítja őket a gazdasági előjáróról történő kinevezetésre. Az idézett törvénynek gyakorlati életbe való átültetésekor az lesz a helyzet, hogy a tanítvány a tanfolyam elvégzése után hivatalból tagja lehet a községi képviselőtestületnek, de tanítója, aki a szakképesítést nyújtotta, már nem.

Megállapíthatjuk, hogy talán egy foglalkozási ágánál sem hangzik el hivatalos helyről annyi elismerő és a hivatást olyan nagyra értékelő szó, mint éppen a tanítószék felé. Amidőn ezt örömmel vesszük, egyben azt is megállapíthatjuk, hogy amikor bizonyosságot kellene tenni a tanítói kar értékléséről, ezt már csak nagyon módjával teszik, sőt sok esetben egyenesen elzárkóznak a tanítószék elemi és jogos kívánságai elől is.

A falu állategészségügye nagyon fontos nemcsak a község, hanem az ország szempontjából is. Megértjük, hogy az állatorvos már régen hivatalból helyet foglal a községi képviselőtestületben. Még azt is megértjük,

hogyan az a 4 elemi végzett ezüstkalászos gazda, akit gazdasági előjáróvá kineveztek, bevonul a képviselőtestületbe, noha e szerv értékét és a kinevezett személy alkalmasságát a gyakorlatban még ki sem próbálták. Csupán azt nem tudjuk, hogy a „nemzet apostola”, a „falukultúrájának világitó fátyla” a tanító, aki „mindenütt megállja a helyét” mikor juthat be oda, ahol eredményesen emelheti fel szavát a kultúra és a köz javára?!

Falu-Gazdaszövetség közgyűlése.

A „Falukultúra” Magyar Gazda és Földműves Szövetség december hó 2-án szerdán tartotta nagy érdeklődés mellett Mayer János elnök elnöklésével ideai közgyűlését, Mayer János megnyitó beszédében hódolattal emlékezett meg Magyarország Főméltóságú Kormányzójáról, aki 23 évvel ezelőtt elsőként hirdette, hogy a magyar megújulásnak, erkölcsi és lelki föltámadásnak a magyar faluból kell kiindulnia. Kegyelettel hódolt az elnök a hősi halált halt Kormányzóhelyettes Úr emlékének, szeretettel és elismeréssel szólt honvédségünkről, majd hangsúlyozta, hogy a honvédelemből mindenkinek ki kell vennie a részét. A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után Szekeres László dr. ügyvezető igazgató terjesztette elő a Szövetség széleskörű működésére vonatkozó részletes jelentését, amelyhez Plosz István országgyűlési képviselő szólt hozzá, elismerését fejezve ki a falu népe nevében a Szövetség elnökségének és tisztikarának. Együttal tiltakozott a fekete-piacca kapcsolatosan a falu népével szemben elhangzó általános vádak ellen. A helyesléssel fogadott felszólalás után Molnár Antal Gábor [Tokaj] és Vitányi Béla [Olaszliszka] mondtak köszönetet a Szövetség vezetőségének. A zárszámadás és költségvetés elfogadása után a tisztújításra került a sor. Schlandl Károly dr. társelnöknek Mayer János agrárközéleti érdemeit méltató beszéde után a közgyűlés lelkes ünneplés közben újra Mayer Jánost választotta elnöké. A továbbiak során Kállay Miklós miniszterelnököt a Szövetség védnö-

kévé, Czettler Jenő m. kir. titkos tanácsost tiszteletbeli elnöké, Krudy Ferencet, Schandl Károlyt és Wünscher Frigyeszt társelnökké és Czermann Antal országgyűlési képviselőt alelnökké választotta.

A közgyűlés ezután határozati javaslatot fogadott el, amelyben a falusi társadalom nevében kéri a hadiözvegyek, hadiárva és rokkantak Állami járulékaiknak végleges megállapítását; intézkedést arról, hogy az ONCSA segélyforrásából elsősorban a frontszolgálatot teljesítők és azok hozzátartozói részesüljenek támogatásban; a hadisegélyezésre vonatkozó rendelkezések érthető, rövid és világos megszövegezését; végül az agrárszövetkezeti mozgalom további erőteljes fejlesztését.

A közgyűlés végül táviratilag köszöntötte a Kormányzó Úr Ófőméltóságát névnapja alkalmából és a falusi nép bizalmáról ugyancsak táviratban biztosította Kállay Miklós miniszterelnököt és Bánffy Dániel földművelésügyi minisztert.

H I R E K

— **Felelős szerkesztői változás.** November havi közgyűlésünkön lapunk felelős szerkesztőjévé vállaltottak. Ezúton kérem a kartársak támogatását a minél nagyobb számú, státusunkat érintő, a nevelői munkából vett, vagy mezőgazdasági kérdésekkel foglalkozó cikkek megküldésével.

— **Üdvözlés a keleti harctérről.** Deák Győző, Kiss Gáspár, Pornói István és Tóth István kartársaink a Dón mentéről küldik szeretetteljes és kartársi üdvözlésüket.

— **Felkérem azon iskolák igazgatóit,** akik nagyobb mennyiségű gyűmölcsvadonccal rendelkeznek, hogy a derecskei mezőgazdasági népiskolát mielőbb értesíteni sziveskedjenek az eladó vadoncok mennyiségét, fajtáját, korát és árát illetően.

— **A nehéz gazdasági helyzet és a papirhiány ellenére is negyven oldal terjedelemben változatlanul a régi kilencven filléres áron jelenik meg a Buvár decemberi száma, gazdag tartalommal és sok képpel.**

Manga János, a zaborvidéki karácsonyi népszokásokról és hiedelmekről irt hangulatos cikket, Domby Béla a színház üzemszerűségét fejtegeti, Takáts Tibor ismerteti, hogyan történik az ércelőkészítés usztatással, Fejérvári Gézáne nagyon érdekes tanulmányban foglalkozik a krokodilusokkal, Schweitzer József a Karácsonyi rózsáról, Kurucz László a Máriacsaládi kolostorról, Kendi Finály István a cikóriáról és Horváth Árpád Jedlik Ányos találmányairól közöl érdekes és tanulságos cikkeket. A Tudomány Műhelye, Kis Buvár és a Kérdés-felelet rovat szórakoztató, változatos és ismeretterjesztő írásai egészítik ki a Buvár decemberi valóban tartalmas számát, amely Cavallier József dr. szerkesztésében és a Franklin Társulat kiadásában jelenik meg.

— **A kolozsvári „Tanítók Hunyadi Háza.”** Szinyei Merse Jenő m.kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a kolozsvári Tanítók Hunyadi Házát főiskolai internátus céljaira a Magyarországi Tanítók Eötvös-alapjának viszszaadta. A miniszter az Eötvös-alap elnökségének küldött leiratában közölte, hogy hivatali elődjének 1904. július 22-én 42.580. sz. alatt kelt rendelkezésében foglaltak alapján és szellemében engedte át az intézményt eredeti rendeltetésének. Az Eötvös-alap a Házat 1943. augusztus 1-én veheti át a kolozsvári Egyetemi Diákvédelmi Hivatal elnökségétől. Az intézmény birtoklásában a jogfolytonosság helyreállítása minden magyar tanítóban hálás megnyugvást kelt.

— **A téli gyümölcsfakárokat ismerteti** a Növényvédelem és Kertészet most megjelent legújabb száma. Cikkeket közöl még a szőlőtelepítési hibákról, a hideg uton való aszalásról, a zöldségkertész házilag elkészíthető segédeszközeiről, az idej borok fejlődéséről, a talajnak a fák gyökereire való hatásáról, a gyümölcsös aktuális teendőiről stb. A két színes szőlőképet is közlő szaklapból a Növényvédelem kiadóhivatala [Budapest, VI., Aréna-ut 84/c.] lapunkra való hivatkozással díjtalanul küld mutatványszámot.

— **Március 27-től április 4-ig rendezik jövő évben a Mezőgazdasági Kiállítást.** Az országos mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvásár rendezőbizottsága vitéz Teleki Béla gróf főispán elnöklésével gyűlést tartott, amelyen megjelent Konkoly Thege Sándor dr. földmívelésügyi államtitkár. Az

elnök melegen üdvözölte az államtitkárt, mint a mezőgazdasági kiállítás rendezőbizottságának főelőadóját és a kiállítási intézmény naggyáfejlesztőjét Konkoly Thege Sándor dr. válaszában hangsúlyozta, hogy a földmívelésügyi kormány az állattenyésztés és a mezőgazdasági termelés fejlesztése szempontjából jelentőségteljes intézménynek tekinti a mezőgazdasági kiállítást. Ezután a bizottság Rédly Gyula előadó főtitkár előterjesztése alapján úgy határozott, hogy a jövő évi mezőgazdasági kiállítást és tenyészállatvásárt a szokásos tavaszi időpontban, március 27—április 4. napjain rendezi meg. A kiállítás gerince ez alkalommal is a vásárral kapcsolatos tenyészállatkiállítás lesz, amelyre máris igen nagyszámu, értékes anyagot készítettek elő a gazdák és élénk forgalomra is lehet számítani. Az utolsó években rendezett kiállítások fokozódó sikere alapján remény van arra, hogy a most következő kiállítást is sikerülni fog az illetékes tenyésztők támogatásával szép eredménnyel megrendezni. A rendezőbizottság érdeklődéssel fogadta a jövő évi kiállítás nagyszabású előkészületeiről szóló tájékoztatást, több fontos részletkérdésben hozott határozatot és elhatározta, hogy a jövő évtől kezdődően a tenyészállatkiállításra csak az illetékes tenyésztő egyesületek útján történő bejelentéseket fogad el. Ebben a csoportban a jelentkezés határidejét január 1-ben, míg a többi csoportokban, amelyeknél a jelentkezés továbbra is a rendezőbizottságnál történik, február 15-ben állapította meg.

A szerkesztő postája

H. V. Sajógömör. További cikkeidet várom és mint segédszerkesztőt szívből köszöntelek.

Sz. I. Balmazújváros A választmányi ülés és közgyűlés leírását sürgősen kérem megküldeni. Felépült új iskoláról is küldhetnél ismertetést.

Cikkírók figyelmébe. Lapunk számára beküldött cikkeket, csak az ív egyik oldalára kérem írni, mert a mindkét oldalon való írás, megnehezíti a szedést.

Kiadótulajdonos: Gazd. Szaktanítók Országos Egyesülete. Előfizetési díj: Egy évre 6— pengő. — Az előfizetési- és hirdetési díjak a Gazdasági Szaktanítók Orsz. Egyesülete főpénztárának Kisujszállásra az 54.135. csekkzámlán fizetendők. Megjelenik augusztus hó kivételével minden hó 1-én.

Szerkesztőség: Nagykőrös,

— Az egyesület tagjai a lapot tagdíjuk fejében kapják. —

Felelős kiadó: Kurdy Sándor orsz. egy. elnök. Nyomták Dajka Lajos könyvnyomdájában Nagykőrösön.